

Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Zekerya BATUR¹, Murat BAŞAR², Simuzar YUSUFOĞLU³

1 Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, zekerya.batur@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7918-5305.

2 Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, murat.basar@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6635-4563.

3 Millî Eğitim Bakanlığı, Afyonkarahisar/ Hocalar Çalca İlkokulu, yusufoglusimuzar@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9953-7390.

Gönderilme Tarihi: 29.05.2023 Kabul Tarihi: 15.08.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1305274

Atf: "Batur, Z., Başar, M., ve Yusufoglu, S. (2023). Yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma. *Millî Eğitim*, 52 (Özel Sayı), 763-790. DOI: 10.37669/milliegitim.1305274"

Öz

Bu araştırmada, birden fazla yaratıcı yöntem ve teknikle (etkinliklerle) 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma durum çalışması deseni ile yapılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler amaçlı örneklemin bir türü olan ölçüt örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Verilerin toplanılmasında öğrenci görüşme, veli görüşme, öğrenci ürünleri, öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, görsel-işitsel materyaller ve araştırmacı günlüğünden yararlanılmıştır. Öğrenci ürünleri dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda görsel destekli etkinlikte yaratıcılığın en fazla akıcılık boyutunda cümle yazıldığı esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarında cümle yazılmadığı tespit edilmiştir. Müzik destekli etkinlikte yaratıcılığın en fazla akıcılık boyutunda cümle yazıldığı, en az ayrıntılandırma boyutunda cümle yazıldığı görülmüştür. Görsel ve müzik destekli etkinlikte en fazla akıcılık boyutunda cümle yazıldığı, en az esneklik boyutunda cümle yazıldığı sonucuna varılmıştır. Animasyon destekli etkinlikte en fazla akıcılık boyutunda cümle yazıldığı en az özgün boyutunda cümle yazıldığı belirlenmiştir. Etkinlik sürecinde öğrencilerin olumlu duygu ve düşüncelere sahip olduğu öz değerlendirme formu, araştırmacı günlüğü ve öğrenci-veli görüşmeleri aracılığıyla tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcılık, yaratıcı yazma, yaratıcı yazma etkinlikleri

A Research on the Development of Creative Writing Skills

Abstract

In this current study, it was aimed to develop 4th grade students' creative writing skills with more than one creative method and technique (activities). The research was based on a case study design. The students forming the study group were selected by criterion sampling technique, which is a type of purposive sampling. The data were collected through student interviews, parent interviews, student papers, self-assessment forms, rubrics, audio-visual materials and the researcher's diary. Student papers were evaluated with a rubric. Descriptive analysis method was used in analyzing the data. As a conclusion of the research, it was determined that in the visually assisted activity, sentences were written mostly in the fluency dimension of creativity, and no sentences were written in the flexibility, originality and elaboration dimensions. In the music-assisted activity, it was seen that the most sentences were written in the fluency dimension of creativity and the least sentences were written in the elaboration dimension. In the visual and music-assisted activity, it was determined that the most sentences were written in the fluency dimension and the least sentences were written in the flexibility dimension. In the animation-assisted activity, it was determined that most sentences were written in the fluency dimension and least sentences were written in the original dimension. During the activity process, it was determined that students had positive feelings and thoughts through self-evaluation form, researcher's diary and student-parent interviews.

Keywords: *creativity, creative writing, creative writing activities*

Giriş

Yazma becerisi, temel eğitimde kazandırılması gereken önemli bir dil becerisidir. İlkokul birinci sınıfta temeli atılan yazma becerisi eğitimin diğer kademelerini de etkileyebilmektedir. Akademik, mesleki ve sosyal alan gibi yaşamın bütün alanlarında yazma becerisi kullanılmaktadır. Yazma, bireyin kendisini ifade etmesini ve başkalarıyla iletişime geçmesini sağlayan bir beceridir. Birey yazı aracılığıyla zaman ve mekân sınırı olmadan duygu ve düşüncelerini aktarmıştır. Geçmişten günümüze kadar gelen bilgi yazı sayesinde taşınmakta ve kayıt altında tutulmaktadır. Yazma becerisi kişisel ve toplumsal yaşamda önemli bir yere sahiptir. Akyol (2000) yazmanın duygu ve düşünceleri işaret ve semboller aracılığıyla kuralına uygun olarak ifade edilmesi olarak belirtirken Göçer (2011) ise herhangi bir konu hakkında duygu, fikir ve hayalleri belli düzen ve bütünlük içinde yazıya aktarılması olarak tanımlamıştır. Diğer bir deyişle zihinde yapılandırılmış düşüncelerin kalem veya tuşlarla yazıya aktarılmasıdır.

Yazma eleştirel ve yaratıcı düşünme, akıl yürütme, analiz etme ve muhakeme etme gibi üst düzey düşünme becerilerinin kullanıldığı dinamik bir süreci kapsamaktadır. Yazma eylemi ile gerçekleştirilen düşünce üretimi bireyin yaşantısına kılavuzluk etmektedir. Bu denli önemli olan yazma, öğrencilerin en çok zorlandığı bir beceri alanıdır (Arıcı ve Ungan, 2008; Byrne, 1988; Evans, 2001; Gezmiş, 2020; Göçer, 2010; Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010; Maltepe, 2006). Yazma becerisi noktalama işaretleri, yazım kuralları, sayfa düzeni; kelime seçimi, kelime hazinesinin zenginliği, anlamlı bir bütünlük, paragraflar arası tutarlılık; birikim ve tecrübe gibi birden çok unsurları kapsadığı için öğrenciler tarafından karmaşık bir süreç olarak düşünülmektedir. Ayrıca günümüzün eğitim sistemini oluşturan Z kuşağı öğrencilerinin internet ve sosyal medyada fazla zaman geçirdikleri de bilinmektedir. Teknoloji ürünü olan araçlarda, bu kuşağın öğrencilerinin zaman geçirmeleri onların kalem ile yazma becerilerini etkileyebilmektedir. Tüm bu sebepler öğrencilerde yazmaya karşı isteksizlik ve yazma korkusu oluşturabilmektedir. Öğrencilerin yazmaya yönelik olumsuz tutumunu değiştirecek yöntemlerden biri yaratıcı yazmadır. Aynı zamanda yaratıcı yazma, yaratıcı düşünmeyi geliştirecek bir uygulamadır. 21. yüzyıl becerileri arasında olan yaratıcı düşünme, öğrencilerin çağa ayak uydurması ve üretken olmasında önemli bir beceri olarak görülmektedir.

Yaratıcı düşünmenin çıktılarında biri olan yaratıcı yazma Temizkan'a (2010) göre düşüncelerin yaratıcı olması ve bu düşüncelerin doğru sözcüklerle kâğıda aktarılması; Kaya'ya (2013) göre dış dünyaya ilişkin gözlemleri diğer bireylerden farklı bir şekilde ortaya konulması; Güleriyüz'e (2013) göre ise yaratıcı yazmayı, zihinde var olan kavramları, görüntüleri, sesleri, hayalleri yeniden kurgulayarak, harmanlayarak şiir, hikâye, roman ve beste ortaya çıkarılma süreci olarak tanımlanmıştır. Süreç temelli yazma modeline göre oluşturulan yaratıcı yazma; duygu, düşünce ve hayalin süreç içinde yeniden düzenlenip değiştirilmesi olarak ele alınmaktadır. Bu düşünce yaklaşımıyla ortaya çıkan yeni dünya kendi içinde uyumlu ve sanatsal bir biçimde yazı ile anlatma yatmaktadır (Çetin, 2006). Kelimelerle çıkan yolculukta bireyin özgünlüğü ve hayal gücü vardır. Bu yönüyle yaratıcı yazma öğrencilerin özgür ve rahat düşünmelerini sağlayan bir yöntemidir.

Yaratıcı yazma, öğrencilerin problem çözme, farklı çözümler üretme, eleştirel düşünme ve yansıtıcı düşünme becerilerine katkı sağlamaktadır (Goma, 2001; McCarthy ve McCarthy, 2006; McWilliams ve Nahavandi, 2006). Öğrencilerin ön bilgilerini açığa çıkartarak hayal güçlerini çalıştırmaktadır (Eliasova, 2001). Öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarında kurduğu ilişki hem kendi fikirlerini özgürce ifade etmeyi hem de başkalarının düşüncelerine saygı gösterme ve onları kabul etme alışkanlığı kazanmasını sağlamaktadır (Sever, 2000; Susar Kırmızı, 2015; Temizkan, 2010). Ya-

raticı yazma çalışmalarıyla tasarlama, yaratma ve empati becerileri kazandırılmaktadır (Weldon, 2009). Birden fazla beceriyi aktif hale getiren yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin yazma becerilerini ve tutumunu olumlu yönde etkilemektedir (Avcı ve İşeri, 2014; Beydemir, 2010; Duru ve İşeri, 2015; Susar Kırmızı ve Beydemir, 2012). Yaratıcı yazma etkinlikleri yazılı anlatım çalışmalarına yönelik bakışı değiştirmektedir (Gökçe, 2020).

Çeşitli yöntem ve tekniklerin (dijital öykü, geleneksel öykü, karikatür, metinlerarası okuma, müze gezileri, şiir, eleştirel düşünme uygulamaları, müzik, yaratıcı drama, argümantasyon uygulamaları...) yaratıcı yazma becerilerine etkisini inceleyen birçok çalışma tespit edilmiştir (Çetin ve Çetin, 2021; Demirbaş ve Şahin, 2023; Et ve Çağlayan Dilber, 2022; Karadağ, 2013; Mutlu, 2019; Özer ve Şahan, 2011; Razgathoğlu ve Ulusoy, 2022; Seçkin Polat ve Dilidüzgün, 2023; Susar Kırmızı, 2015; Şahin ve Polatcan 2019; Şener, Batur ve Başar, 2021; Veyis, 2021). Alanyazın incelendiğinde iki ve daha fazla yöntem ve tekniğin birlikte incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan ayrılan yönü birden fazla yaratıcı yöntem ve teknikle (etkinliklerle) 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesini amaçlamaktır. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Görsel kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?
2. Müzik kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?
3. Görsel ve müzik kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?
4. Animasyon kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma çalışmalarına yönelik ayrıntılı bilgi toplama, öğrencinin algısını ve deneyimlerini öğrenme, mevcut durumu anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Nitel araştırma yaklaşımı, araştırmacının amacı doğrultusunda araştırmanın başlangıç noktasından raporlama evresine kadar araştırmacıya yol gösteren bir strateji olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile yapılmıştır. Durum çalışması, bir veya birden fazla olayın sınırlandırılmış sistemin doğal ortamında ayrıntılı olarak incelendiği bir yöntemdir (McMillan, 2004). Araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin yazma çalışmalarının detaylı incelenmesi ve yaratıcı yazma durumlarının ayrıntılı betimlenmesi, yaratıcı yazma çalışmalarının istenilen düzeyde olmaması ve öğrencilerin var olan durumlarını ortaya koyması nedeniyle durum çalışmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Afyonkarahisar'a bağlı ilçe merkezinde bulunan bir ilkokulda öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu öğrencileri ilçenin merkezinde bulunan tek ilkokul eğitimi veren okulda öğrenim görmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler amaçlı örneklemin bir türü olan ölçüt örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme tekniği önceden bazı ölçütlerin belirlenmesi ve bu ölçütleri kapsayan durumların dikkate alındığı bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışma grubunun belirlenmesinde okul yönetimiyle görüşülmüş ders saatleri dışında yapılmasına karar verilmiştir. Okulda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrenci sayısı 25'tir. Velilerin onay verme sürecinde 17 öğrenci velisinin uygulamaya izin verdiği 8 öğrencinin ise uygulamaya katılımının süreklilik sağlamaması sebebiyle 2 kız, 7 erkek olmak üzere toplam 9 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerden 7 tanesiyle görüşme yapılmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilere ek olarak yaratıcı yazma sürecinin işlevselliğine ilişkin 5 öğrenci velisiyle görüşme yapılmış ancak konuyla ilgili cevaplar göz önünde bulundurulduğunda 3 öğrenci velisinin cevapları çalışmaya dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğrenci Görüşme

Her etkinlik sonrası öğrencilere, yazarken neler hissettiği, etkinliğin olumlu-olumsuz yönleri sorulmuştur. Görüşme soruları, uzman akademisyenlerin ve sınıf öğretmenlerinin değerlendirmeleri göz önünde bulundurulup hazır hale getirilmiştir. Görüşme esnasında görüşmelerin ses kaydına alınması için öğrencilerden izin alınmıştır. Görüşme süreleri 3-15 dakika arasında değişmiştir.

Veli Görüşme

Her etkinlik sonrası öğrenci velilerine, öğrencinin süreç içindeki değişimi, öğrencinin paylaşımı ve veliye yansıyan durumlarına ilişkin sorular sorulmuştur. Görüşme soruları uzman akademisyenlerin değerlendirmeleri göz önünde bulundularak hazır hale getirilmiştir. İlk hafta velilerle yüz yüze görüşmeler yapılırken sonraki üç haftada ise telefon görüşmesi yapılmıştır. Velilerden izin alınarak görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Görüşme süreleri 5-8 dakika arasında değişmiştir.

Öğrenci Ürünü

Uygulama sürecinde öğrencilerin görsel, müzik, görsel-müzik ve animasyon aracılığıyla her hafta yazmış olduğu çalışmalarını içermektedir. Yazma çalışmaları hafta ikişer saat olmak üzere 4 haftada toplam 8 saat sürmüştür. Bu süreye öğrencilerle tanışma ve görüşme dâhil edilmemiştir.

Öz Değerlendirme Formu

Öğrencilerin her etkinliğin sonunda kendilerini değerlendirme ve edindikleri kazanımları görebilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Alanyazın taranarak geliştirilen öz değerlendirme formu üç uzman akademisyenin görüşleri doğrultusunda düzeltmeler yapıp hazır hale getirilmiştir.

Dereceli Puanlama Anahtarı

Alanyazın taranarak yaratıcı yazma boyutlarını içeren akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarından (Fisher, 1995) oluşan bir dereceli puanlama anahtarı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Akıcılık puanı, öğrencilerin yazdıkları bağlantılı cümlelerin (olay, durumu sırasına uygun, oluş sırası, ilişki kurma ...) sayılmasıyla elde edilmiştir. Esneklik puanı, öğrencilerin yazdıkları farklı-çeşitli cümlelerin (farklı açılardan bakabilme ...) sayılmasıyla elde edilmiştir. Özgünlük puanı, öğrencilerin yazdıkları özgün-benzersiz cümlelerin (sıra dışı düşünce ...) sayılmasıyla elde edilmiştir. Ayrıntılandırma puanı, öğrencilerin yazdıkları ayrıntılı (açıklayıcı, örnekleyici, neden-sonuç ...) cümlelerin sayılmasıyla elde edilmiştir. Hazırlanan dereceli puanlama anahtarı alanında iki uzman akademisyen ve üç doktora öğrencisinin görüşleri doğrultusunda düzeltmeler yapıp hazır hale getirilmiştir.

Görsel ve İşıtsel Materyaller

Araştırmada görsel olarak araştırmacılar tarafından canva web aracıyla 23 adet görsel havuz geliştirilmiştir. Canva, poster, karikatür, afiş, davetiye... hazırlamak amacıyla kullanılan web 2.0 aracıdır. Canva web aracında geliştirilen görseller, görsel sanatlar öğretmeninin görüşleri doğrultusunda öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini desteklemesi, görsellerin dikkat çekmesi ve motivasyonu artırması yönünden görsel sayısı 8 adet olarak belirlenmiştir. Belirlenen görsellerin arasından üç akademisyen ve bir sınıf öğretmeni görüşleri doğrultusunda teknoloji konulu görselin kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmada müzik materyali olarak Barış Manço'nun "Günaydın Çocuklar" şarkısı kullanılmıştır. Barış Manço toplumun her kesimine hitap edebilen bir sanatçıdır (Adıgüzel, 2009). 7'den 77'ye adlı programın içinde "Adam Olacak Çocuk" bölümünde çocukların sevgisini kazandığı bilinmektedir. İki akademisyen ve iki sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda Barış Manço'nun "Günaydın Çocuklar" şarkısının araştırmada kullanılmasına karar verilmiştir.

Görsel ve müziğin bir arada kullanımının geliştirildiği materyal Storyjumper'da oluşturulmuştur. Storyjumper, resim ve karakterlere ses desteği eklenerek dijital hikâye oluşturmak için kullanılan web 2.0 aracıdır. Storyjumper'da hazırlanan farklı

çizgi film kahramanlarının bir arada bulunduğu bölüme müzik eklenerek oluşturulan öğretim materyali üç akademisyen, bir görsel sanatlar öğretmeni ve 2 doktora öğrencisinin görüşleri doğrultusunda kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmada animasyon olarak araştırmacılar tarafından powtoon web aracıyla 3 adet animasyon oluşturulmuştur. Powtoon, metin, resim, şekil, görsel ve ses dosyaları ekleyerek video oluşturmak için kullanılan web 2.0 aracıdır (Kurt, 2020). Powtoon’da hazırlanan animasyonlar iki akademisyen ve beş sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda merak uyandırıcı ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmesi yönünden karakter ve olaylar arasında bağ kurabilecekleri animasyonun kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmacı Günlüğü

Uygulama sırasında uygulamayı gerçekleştiren araştırmacı tarafından dikkat çekici yönler not dilmış ve araştırmacı günlüğüne kaydedilmiştir. Alınan notlar araştırmacılara sürecin izlenmesi ve değerlendirilmesi yönünde bilgi vermiştir.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Veri Toplama Süreci

Araştırmacılar tarafından canva web 2.0 aracında 23 adet görsel materyal havuzu oluşturulduktan sonra görsel sanatlar öğretmenine gösterilmiştir. Öğretmenin görüşleri doğrultusunda görsel sayısı 8 adet olarak belirlenmiştir. Her bir görsele yaratıcı yazmanın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarını içeren 5 soru yazılmıştır. Hedeflenen boyutları temsil eden belirtke tablosu oluşturularak yazılan sorular iki akademisyen ve iki doktora öğrencisi tarafından yaratıcı yazmanın boyutlarına göre uyumluluğu değerlendirilmiştir. Görsel sanatlar öğretmeni tarafından seçilen görseller ve görsellere uygun yazılan sorular üç akademisyen ve bir sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda teknoloji konulu görselin kullanılmasına karar verilmiştir. Görsellere uygun sorular oluşturulurken eş zamanlı olarak dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu geliştirilmiştir. Alanyazın taranarak yaratıcı yazma boyutlarını olan akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma belirlenmiştir (Fisher, 1995). Alanyazın taranarak geliştirilen öz değerlendirme formu üç uzman akademisyenin görüşleri doğrultusunda düzeltmeler yapıp hazır hale getirilmiştir. Boyutlar puanlanırken yazılan cümle sayıları dikkate alınmıştır.

İki akademisyen ve iki sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda Barış Manço’nun “Günaydın Çocuklar” şarkısı kullanılmıştır. Bu şarkıya yaratıcı yazmanın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarını içeren 5 soru yazılmıştır. Hedeflenen boyutları temsil eden belirtke tablosu oluşturularak yazılan sorular iki akademisyen ve iki doktora öğrencisi tarafından yaratıcı yazmanın boyutlarına göre uyumluluğu değerlendirilmiştir.

Görsel ve müziğin bir arada kullanarak geliştirilen materyal Storyjumper’da oluşturulmuştur. Storyjumper’da hazırlanan farklı çizgi film kahramanlarının bir arada bulunduğu bölüme müzik eklenerek oluşturulan öğretim materyali üç akademisyen, bir görsel sanatlar öğretmeni ve 2 doktora öğrencisinin görüşleri doğrultusunda kullanılmasına karar verilmiştir. Bu materyale yaratıcı yazmanın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarını içeren 5 soru yazılmıştır. Hedeflenen boyutları temsil eden belirtke tablosu oluşturularak yazılan sorular iki akademisyen ve iki doktora öğrencisi tarafından yaratıcı yazmanın boyutlarına göre uyumluluğu değerlendirilmiştir.

Animasyon olarak araştırmacılar tarafından powtoon web aracıyla 3 adet animasyon oluşturulmuştur. Powtoon’ da hazırlanan animasyonlar iki akademisyen ve beş sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda merak uyandırıcı ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmesi yönünden karakter ve olaylar arasında bağ kurabilecekleri animasyonun kullanılmasına karar verilmiştir. Bu materyale yaratıcı yazmanın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarını içeren 5 soru yazılmıştır. Hedeflenen boyutları temsil eden belirtke tablosu oluşturularak yazılan sorular iki akademisyen ve iki doktora öğrencisi tarafından yaratıcı yazmanın boyutlarına göre uyumluluğu değerlendirilmiştir.

Öğretim materyalleri geliştirilip sorular hazırlandıktan sonra uygulama yapılacak sınıfının öğrencileri ile tanışma etkinliği yapılmıştır. Dört hafta sürecek çalışmanın amacı anlatılmıştır. Öğrenci ve velilerle her etkinlik sonrası görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmede etkinliğin olumlu-olumsuz yönler ve öneriler, yazarken neler hissettikleri sorulmuştur. Velilerle yapılan görüşmede öğrencinin süreç içindeki değişimi, öğrencinin paylaşımı ve veliye yansıyan durumlarına ilişkin sorular sorulmuştur.

Tanışma etkinliği ve görüşme yapıldıktan sonra etkinlik uygulamasına geçilmiştir. Uygulama süresince araştırmacı gözlemlerini not etmiştir. Tutulan günlükler araştırmacıya süreç hakkında bilgi vermiştir. Her yaratıcı yazma etkinliğinin sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu verilmiş, öğrencilerin yazma ürünleri dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada öğrenci ürünleri dereceli puanlama anahtarı ile incelenmiştir. Öğrenci ürünleri üç araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde okunmuş ve değerlendirilmiştir. Daha sonra araştırmacıların tamamı tarafından değerlendirmeler üzerinde görüş birliğine varılmıştır. Dereceli puanlama anahtarı yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde öz değerlendirme formu, araştırmacı günlüğü ile öğrenci ve veli

görüşmeleri nitel veri olarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenirlilik nicel araştırmalardan farklı olarak ele alınmaktadır. Guba ve Lincoln nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenirlikten ziyade inandırıcılık olması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu bağlamda araştırmanın inandırıcılığı Guba'nın (1981) ifade ettiği dört kavram çerçevesinde ele alınmıştır. Bunlar, inanılabilirlik, transfer edilebilirlik, güvenilebilirlik ve onaylanabilirliktir. Bu araştırmanın inanılabilirliği için araştırmacının biri aynı zamanda uygulayıcı da olduğundan süreci doğal ortamında gözleme fırsatı bulmuştur. Veri çeşitliliğinin sağlanması için “Öğrenci ve Veli Görüşme”, “Öz değerlendirme Formu”, “Öğrenci Ürünü”, “Görsel ve İşitsel Materyaller”, “Dereceli Puanlama Anahtarı” ve “Araştırmacı Günlüğü” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini üç uzman incelemiştir. Üç uzmanın üzerinden yüzde yüz uyum sağladığı veriler araştırmacının bulgularında yer almıştır. Veri toplama ve araştırma sürecinin ayrıntılı bir şekilde anlatılması ve katılımcının seçiminde amaçlı örneklemin türü olan ölçüt yönteminin kullanılması araştırmacının transfer edilebilirliğini sağlamaktadır. Araştırma verilerinin objektif yansıtılması ise araştırmacının onaylanabilirliğini artıracak yönde düşünülmüştür. Geçerlik ve güvenirlilik için araştırma verileri arşivlenmiştir.

Etik Kurul İzni

Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 17.05.2023 tarihinde ve 2023-128 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgu ve Yorumlar

4. sınıf öğrencilerle gerçekleştirilen yaratıcı yazma çalışmaları dereceli puanlama anahtarı ile incelenip araştırmacı günlüğü, öz değerlendirme formu, öğrenci ve veli görüşleriyle desteklenerek ara alt problem sorularına göre yorumlanmıştır. Her bir alt problem sorusuna ilişkin tema başlıklarına bu bölümde yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmacının birinci alt problemi olan “*Görsel kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?*” soruna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1*Görsel Kullanımının Yaratıcı Yazma Boyutlarına Göre İncelenmesi*

Öğrenciler	Akıcılık	Esneklik	Özgünlük	Ayrıntılandırma
	f	f	F	F
Ö1	2	0	0	0
Ö2	0	0	0	0
Ö3	1	0	0	0
Ö4	3	0	0	0
Ö5	3	0	0	0
Ö6	5	0	0	3
Ö7	0	0	0	0
Ö8	2	0	0	0
Ö9	0	0	0	0
Toplam	16	0	0	3

Tablo 1' e göre, yaratıcı yazmanın akıcılık boyutuna göre incelendiğinde Ö6 öğrencisinin görsel okuma ve yorumlamasına ilişkin bağlantılı 5 cümle, Ö4 ve Ö5 öğrencilerinin görsel okuma ve yorumlamasına ilişkin bağlantılı 3 cümle, Ö1 ve Ö8' in görsel okuma ve yorumlamasına ilişkin bağlantılı 2 cümle, Ö3'ünse görsel okuma ve yorumlamasına ilişkin bağlantılı 1 cümle yazdığı görülmektedir. Akıcılık boyutunda Ö2, Ö7 ve Ö9, öğrencilerin görselle bağlantılı cümle yer almadığı belirlenmiştir. Görsel destekli etkinliğin akıcılık boyutunda toplam 16 cümle tespit edilmiştir.

... Yazdığı kitaplar çok güzelmiş. O yüzden herkes kitaplarını ondan alıyormuş. Yazar Elif'in çok fazla takipçisi varmış. Instagram'daki kitaplarını herkes beğeniyormuş. Her gün çok fazla beğeni alıyormuş. (Ö6)

... Yaşlı kadının bir akrabası sürekli internet ile ilgilenirmiş ve kedisine bakmayı ihmal edermiş. Yaşlı kadının kedisi ise çok memnunmuş. Yaşlı kadın kedisini besler; su verirmiş.(Ö4)

...Nine çok kitap okuduğu için zihni çok geliştirmiş ve kelimeleri daha güzel söylüyormuş. (Ö1)

Tablo 1' e göre, görsel etkinliğin öğrencilerin yaratıcı yazmanın esneklik ve özgünlük boyutuna göre incelendiğinde görselde yer alan ayrıntılara yönelik yazılarında esnek ve özgün düşünmeye değinmedikleri görülmektedir. Öğrenci yazıları ayrıntılandırma boyutuna göre incelendiğinde sadece Ö6 öğrencisinin 3 ayrıntılı cümle yer verildiği tespit edilmiştir. Görsel destekli etkinliğin esneklik ve özgünlük boyutunda cümlelerin olmadığı tespit edilmiştir.

...Artık kitap yazmıyormuş. Kendi yazdığı kitapları okuyormuş. Kedisi de ona eşlik ediyor. (Ö6)

Araştırmacı günlüğünde öğrencilerin istekli oldukları ve yazma etkinliğini merak ettikleri gözlemlenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan taçlar öğrencilerde mutluluk yarattığı ve duruşlarının değiştiği fark edilmiştir. Nitekim öğrenci velileriyle yapılan görüşmede “ *...Değişik şeyler yaptığını söyledi. Taç vermişsiniz sanırım eve geldiğinde çok mutluydu.*” (Ö5’in velisi) ifadesiyle desteklenmektedir. Öğrencilerin görselin okuması ve yorumlanmasında zorlandıkları görülmektedir. Bu durum ülkemizdeki sınav odaklı eğitim sisteminden kaynaklı olarak düşünülebilir. Görselle ilgili sorulan sorulara tatmin edici cevapların ve gerekçelendirmelerin yapılmadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilere soruları cevaplamaları için ipuçları verildi. Yaratıcılığı artırıcı görselle bağlantılı farklı bir görsel gösterilmiştir. Öğrenciler konuyu belirleyebilmişlerdir fakat düşünce üretmemişlerdir. Düşünce tekrarına düştükleri ve yazılarında belirledikleri konuyu yeterince genişletemedikleri görülmüştür. Görsel etkinliğinde öğrencilerin hayal kuramadıkları, düşüncede akıcı ve özgün olamadıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin zayıflığından kaynaklı yazma durumlarının benzer nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Öğrenci öz değerlendirme formu incelendiğinde öğrencilerin görselle yaratıcı yazma etkinliğinde yaptıkları sorulduğunda yazı yazma (Ö1, Ö2, Ö5, Ö8), görselden yola çıkarak hikâye yazma (Ö6, Ö7, Ö9) ve alakasız cevapların (Ö3, Ö4) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin görselle yaratıcı yazma etkinliğinde ne öğrendikleri sorulduğunda yazı yazmanın güzel olduğu (Ö1), değişik şeyler (Ö3) ve hikâye yazmayı öğrendikleri (Ö4, Ö8, Ö9), görselin bir şeyler çağrıştırdığı (Ö6, Ö7) ve alakasız cevaplar (Ö2, Ö5) olduğu yönündedir. Etkinlik sonunda öğrencilere fark ettikleri şey sorulduğunda yazı yazmayı sevdikleri (Ö1), yazı yazmayı fark ettikleri (Ö3, Ö7, Ö8, Ö9) cevap vermeyenlerin olduğu (Ö2, Ö4, Ö5, Ö6) belirlenmiştir. Öğrencilerin, öz değerlendirme formunu bilmedikleri gözlemlenmiş ve bu değerlendirme aracıyla ilgili sorular sorulmuştur. Dolayısıyla bu durum cevaplara yansımıştır.

Öğrencilere görsel destekli etkinliğin yazma becerisine etkisi sorulduğunda “*Hızlı düşünmemi sağladı*”(Ö1), “*Yazarken zorlanmadım, konu bulmamı kolaylaştırdı.*” (Ö5), “*Düşüncemi etkiledi, yazmamı çok etkiledi.*”(Ö6) ve “*Aklımıza daha farklı şeyler getirdi.*” (Ö8) ifadeleri yönünde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğrenci velilerinin görüşlerine bakıldığında “ *... Dikkati zaten dağıtmış. Görsel tarzı sevdiğini söyledi.*”(Ö5’in velisi) ve “*Görseli çok seviyor*” (Ö2’ nin velisi) ifadeleriyle desteklenmiştir. Bu doğrultuda görsel destekli etkinliğin fikir yürütmeyi sağladığı, konu bulmada etkili olduğu, düşünceleri netleştirdiği yorumu yapılabilir. Öğrenci görüşünden elde edilen verilerin olumlu yönde olduğu görülürken öğrenci ürünle-

rinden elde edilen verilerin yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda araştırmacı günlüğüne alınan notlardan öğrencilerin görsel destekli yazmayla ilgili ön bilgilerinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak, yazmaya olarak geliştirilen tutum ve davranışlar, yeteri kadar yazma çalışmalarının yapılmaması ve yazma etkinliklerine dönük materyal kullanımının olmaması söylenebilir.

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Müzik kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?” soruna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Müzik Kullanımının Yaratıcı Yazma Boyutlarına Göre İncelenmesi

Öğrenciler	Akıcılık	Esneklik	Özgünlük	Ayrıntılandırma
	F	F	F	F
Ö1	4	3	3	2
Ö2	0	0	1	0
Ö3	3	3	2	2
Ö4	6	5	4	5
Ö5	0	0	1	0
Ö6	6	4	5	5
Ö7	0	0	0	0
Ö8	3	5	4	2
Ö9	5	0	2	0
Toplam	27	20	22	16

Tablo 2’ye göre, yaratıcı yazmanın akıcılık boyutuna göre incelendiğinde Ö4 ve Ö6 öğrencisinin bağlantılı 6 cümle, Ö9 öğrencisinin bağlantılı 5 cümle, Ö1 öğrencisinin bağlantılı 4 cümle Ö3 ve Ö8 öğrencisinin bağlantılı 3 cümle yazdığı görülmektedir. Ö2, Ö5 ve Ö7 öğrencilerinin müzikle bağlantılı akıcı düşüncenin yer almadığı belirlenmiştir. Müzik destekli etkinliğin akıcılık boyutunda toplam 27 cümle tespit edilmiştir.

...Sait’ in babası mucitmiş. Bir gün yanlışlıkla bir icadıyla renkleri yok etmiş. Sait bunu düzeltirken renkleri hapseden makine renkleri salmış ve canlanmış....Ben bir ağaca yakışırım, demiş. Sonrada tüm ağaçlar kırmızı olmuş. Bunla kalmamışlar denizler ve gökyüzü sarı, ağaçlar ve bitkiler mavi olmuş. (Ö4)

...Bir gün sarı renk uyanmıştı bu sarı rengin bir abisi vardı. Abisi mavi renkti. Mavi kardeşinin kapısını tıklattı ve içeri girdi. Mavi renk sarı renge günaydın kardeşim dedi. (Ö1)

Tablo 2' ye göre, yaratıcı yazmanın esneklik boyutuna göre incelendiğinde Ö4 ve Ö8 öğrencisinin farklı-çeşitli 5 cümle, Ö6 öğrencisinin farklı-çeşitli 4 cümle, Ö1 ve Ö3 farklı-çeşitli 3 cümle yazdığı görülmektedir. Ö2, Ö5, Ö7 ve Ö9 öğrencisinin yazılarında esnek düşüncenin yer almadığı belirlenmiştir. Müzik destekli etkinliğin esneklik boyutunda toplam 20 cümle tespit edilmiştir.

... Renkler olmasaydı dünya çok kötü olurdu. Her yer siyah olurdu. Haritalar da hiçbir şey belli olmazdı. Gökyüzünün rengi, bulutların rengi olmazdı. Geceleri yıldızları seyredemezdik. (Ö8)

...Kırmızı bir ağaç görmüş...Siyah tek kalınca korkmuş. Sonra tüm renler ortaya çıkmış. (Ö3)

Yaratıcı yazmanın özgünlük boyutuna göre incelendiğinde Ö6 öğrencisinin benzersiz-özgün 5 cümle, Ö4 ve Ö8 öğrencisinin benzersiz- özgün 4 cümle, Ö1 öğrencisinin benzersiz- özgün 3 cümle, Ö3 ve Ö9 öğrencisinin benzersiz- özgün 2 cümle, Ö2 ve Ö5 öğrencisinin benzersiz- özgün 1 cümle yazdığı görülmektedir. Ö7 öğrencisinin özgün düşünce yazmadığı belirlenmiştir. Müzik destekli etkinliğin özgünlük boyutunda toplam 22 cümle tespit edilmiştir.

...Renk yiyen bir canavar varmış. İnsanlar bu canavarı durdurmaya çalışırken onlarında renklerini yemiş...Barış'ın bildiği bir canavar avcısı varmış...Onun avlamayacağı canavar yokmuş...Tuzağın içine kırmızı bir elma koymuş. (Ö6)

...Barış Manço'nun renkleri çok sevdiği bir ülke varmış. Adı da renkler ülkesiymiş. (Ö9)

...Dünyada renkler olmasaydı düşün herkes seninle aynı. (Ö5)

Yaratıcı yazmanın ayrıntılandırma boyutuna göre incelendiğinde Ö4 ve Ö6 öğrencisinin detaylı 5 cümle, Ö1, Ö3 ve Ö8 öğrencisinin detaylı 2 cümle yazdığı görülmektedir. Ö2, Ö5, Ö7 ve Ö9 öğrencilerinin detaylı düşünce yazmadıkları belirlenmiştir. Müzik destekli etkinliğin ayrıntılandırma boyutunda toplam 16 cümle tespit edilmiştir.

...Onun planı herkesin moru seviyor gibi numara yapması. Bundan sonra onlarda moru çok önemli görmesi ve onu kral yapması. Sonra morun emriyle herkes kendi rengini alması. Sait'in planı işe yaramış. Herkes renklerin kıymetini anlamış. (Ö4)

Araştırmacı günlüğünde öğrencilerin eğlendikleri ve heyecan duydukları gözlemlenmiştir. Nitekim bu düşüncüyü öğrenci velileriyle yapılan görüşme "Müzikli yazmayı anlata anlata bitiremedi. Müziği de çok beğenmiş, baya derse katıldığını söyledi." (Ö4'ün velisi) ifadesi ve öğrencilerle yapılan görüşme "Eğlenceliydi" (Ö8)

ifadeleri desteklenmektedir. Müzik dinleme etkinliğinde sorulan sorulara sözlü olarak verdikleri cevaplardan hızlı düşünebildikleri, özdeşim kurabildikleri ve düşüncelerini genişletebildikleri görülmüştür. Etkinlikte kullanılan-tercih edilen “Günaydın Çocuklar” şarkısı öğrencilerin daha önceden izlemiş oldukları filmde geçmesi yaratıcı yazmaya yönelik ilgilerini çekmiştir.

Öğrenci öz değerlendirme formu incelendiğinde öğrencilere müzikle yaratıcı yazma etkinliğinde yaptıkları sorulduğunda yazı yazma (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8), müzik dinleyerek yazı yazma (Ö5, Ö7, Ö9) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin müzikle yaratıcı yazma etkinliğinde ne öğrendikleri sorulduğunda yazarken keyif aldığı (Ö4,Ö5,Ö9) güzel yazabildiği (Ö7), hikâye yazmayı öğrendikleri (Ö1, Ö2, Ö8) ve alakasız cevaplar (Ö3) olduğu yönündedir. Etkinlik sonunda öğrencilere fark ettikleri şey sorulduğunda yazı yazmayı (Ö1, Ö5, Ö7, Ö9), istediğim zaman hikâye yazabildiğimi (Ö4), hayal gücümün geliştiği (Ö3) ve alakasız cevaplar (Ö2, Ö8) olduğu yöndedir. Öğrencilerin etkinlik sürecinden keyif aldıkları ve bu sürecin onlar için faydalı olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilere müzik destekli etkinliğin yazma (*yaratıcı diye belirtmeli miyim*) becerisine etkisi sorulduğunda “*Ben müzikle daha hızlı yazıyorum. Müzikte geçen kelimelerle başka şey yazabiliyorum.*” (Ö3) ve “*Bilgileri orda şarkıda söylediği için bilgiler kafamda daha iyi oturdu. Ordaki kelimelerden uyarlamaya çalıştım.*” (Ö4) ifadeleri yönünde olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda müzik destekli etkinliğin öğrencileri motive ettiği, şarkıda geçen kelimelerin zihni uyardığı ve bu kelimeler aracılığıyla düşüncelerin organize edildiği söylenebilir. Öğrenci görüşünden elde edilen veriler ve araştırmacı günlüğüne kaydedilen notlar öğrenci ürünlerinden elde verileri desteklemektedir.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “*Görsel ve müzik kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?*” soruna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3*Görsel ve Müzik Kullanımının Yaratıcı Yazma Boyutlarına Göre İncelenmesi*

Öğrenciler	Akıcılık F	Esneklik f	Özgünlük f	Ayrıntılandırma F
Ö1	4	0	0	2
Ö2	3	0	0	0
Ö3	3	2	3	0
Ö4	4	2	4	3
Ö5	1	0	0	0
Ö6	4	2	3	4
Ö7	2	0	0	0
Ö8	5	4	2	4
Ö9	4	2	2	0
Toplam	30	12	14	13

Tablo 3'e göre, yaratıcı yazmanın akıcılık boyutuna göre incelendiğinde Ö8 öğrencisinin bağlantılı 5 cümle, Ö1, Ö4, Ö6 ve Ö9 öğrencisinin bağlantılı 4 cümle, Ö2 ve Ö3 öğrencisinin bağlantılı 3 cümle, Ö5 öğrencisinin bağlantılı 1 cümle, Ö7 öğrencisinin bağlantılı 2 cümle yazdığı görülmektedir. Görsel ve müziğin birlikte kullanımının akıcılık boyutunda toplam 30 cümle tespit edilmiştir.

...Haydi bir gün büyük babası ile dağ balı toplamaya gitmiş. Haydi, Keloğlan ve Hayri ile dağa giderken karşılaşmışlar. Beraber dağa gitmişler. Sonra bir sürü çiçek olan arazi bulmuşlar. Orda bir sürü arı bulmuşlar. (Ö8)

...Keloğlan gitar çalmaya başlamış Hayri şarkı söylemeye başlamış. Haidi de dans etmeye başlamış. (Ö2)

Yaratıcı yazmanın esneklik boyutuna göre incelendiğinde Ö8 öğrencisinin farklı-çeşitli 4 cümle, Ö3, Ö4, Ö6 ve Ö9 öğrencisinin farklı-çeşitli 2 cümle yazdığı görülmektedir. Ö1, Ö2, Ö5 ve Ö7 öğrencilerinin yazılarında farklı-çeşitli cümle olmadığı belirlenmiştir. Görsel ve müziğin birlikte kullanımının esneklik boyutunda toplam 12 cümle tespit edilmiştir.

...Hayri her yeri yiyip süpürecek. Herkesin korkulu rüyası buymuş. (Ö3)

...Bu üç arkadaş havanın her gün yağmurlu olduğunu görünce bunun kasıtlı yapıldığını anlamışlar... Ve suyun içine kaya düşürüp nehirden gelen suyu engellediğini görmüşler. (Ö4)

...Heidi ve büyük babası eve giderken yoluna ayı çıkmıştır. Heidi ve büyük babası kestirme yolu kullandılar. (Ö9)

Yaratıcı yazmanın özgünlük boyutuna göre incelendiğinde Ö4 öğrencisinin benzersiz-özgün 4 düşünce, Ö3 ve Ö6 öğrencilerinin benzersiz-özgün 3 düşünce, Ö8 ve Ö9 öğrencilerinin benzersiz-özgün 2 düşünce yazdıkları görülmektedir. Ö1, Ö2, Ö5 ve Ö7 öğrencilerinin yazılarında benzersiz-özgün düşüncenin olmadığı belirlenmiştir. Görsel ve müziğin birlikte kullanımının özgünlük boyutunda toplam 14 cümle tespit edilmiştir.

...Keloğlan bugün devler göç ediyorlar dedi... Devlerden kaçıyorum demiş onlar gülmüşler... Koca dev okulu yıkmışlar.(Ö6)

...Keloğlan devle konuştu ve devi sakinleştirdi. Ve rahatça evlerine döndüler. (Ö8)

Yaratıcı yazmanın ayrıntılandırma boyutuna göre incelendiğinde Ö6 ve Ö8 öğrencilerinin detaylı 4 cümle, Ö4 öğrencisinin detaylı 3 cümle ve Ö1 öğrencisinin detaylı 2 cümle yazdıkları görülmektedir. Ö2, Ö3, Ö5, Ö7 ve Ö9 öğrencilerinin yazılarında detaylı düşüncenin olmadığı belirlenmiştir. Görsel ve müziğin birlikte kullanımının ayrıntılandırma boyutunda toplam 13 cümle tespit edilmiştir.

...Keloğlan okul olmadığı için Hayrinin şarkı söylediğinde kızmış. Hayriye tekme tokat dalmış. Büyük baba onları ayırmaya çalışmış. Keloğlan çok sinirlendiği için onu ayırmakta zorluk çekmişler. (Ö6)

...Sonra bir mağara görmüşler. Ve suyun içine kaya düşürüp nehirden gelen suyu engellediğini görmüşler. Tüm köydeki herkesi toplayıp kayayı kırmışlar. (Ö4)

... Peterin büyük annesi kurtarmaya gidiyoruz... Kamil ve ben ninni söyledik ve kurtardık. (Ö1)

Araştırmacı günlüğünde de görsel ve müziğin birlikte kullanımının öğrencilerin dikkatini çektiği gözlemlenmiştir. Farklı çizgi film karakterlerinin bir arada olması öğrencilerin sözel olarak düşünce üretmelerinde etkili olduğu görülmüştür. Nitekim bu düşünceleri öğrenci görüşleri “O kahramanları görünce ben de kahraman yaratabilirim diye aklıma geldi.” (Ö1) ve “Çizgi film karakteriyle farklı fikir bulmamı sağladı.” (Ö2) ifadeleri de desteklemektedir. Çizgi filmde geçen karakterlerin kişilik özellikleri hakkında konuşuldu. Karakterlerin kişilik özellikleri ile görsel ilişkisi yorumlatıldı. Düşüncelerini yazmak için yönlendirildiklerinde öğrencilerin istekli olmadıkları gözlemlendi. Sözel olarak ifade ettikleri düşüncelerini yazıya aktarmada zorlandıkları, düşüncelerini tam ve doğru aktaramadıkları görülmüştür. Bunun sebebi olarak öğrencilerin yazma alışkanlıklarının olmaması, tahtadan veya kitaptan bakarak (problem, şiir, hikâye...) yazma çalışmalarını yorumlanabilir.

Öğrenci öz değerlendirme formu incelendiğinde öğrencilere yaratıcı yazma etkinliğinde yaptıkları sorulduğunda hikâye yazma (Ö2, Ö7), masal yazma (Ö9), görsele bakarak yazma (Ö3) ve yazı yazma (Ö1, Ö4) olduğu görülmektedir. Öğrencilere ne öğrendikleri sorulduğunda yazı yazma (Ö1, Ö9), hikâye yazma (Ö3, Ö7) ve alakasız cevapların (Ö2, Ö4) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilere fark ettikleri şey sorulduğunda güzel yazı yazmayı (Ö1, Ö7, Ö9) ve alakasız cevaplar (Ö2, Ö3, Ö4) olduğu yondur. Öğrenci cevaplarının sınırlı olduğu söylenebilir.

Öğrencilere görsel ve müzik destekli etkinliğin yazma becerisine etkisi sorulduğunda “*Daha etkileyici güzel ve hızlı yazıyorum.*” (Ö3) ve “*Yazma becerim gelişti ve hayal gücü gelişti.*” (Ö6) ifadeleri yönünde olduğu görülmektedir. Bu hususta etkinliğin öğrencilerde düşünce üretmelerinde etkili olduğu söylenebilir. Öğrenci görüşleri ve araştırmacı günlüğünden elde edilen verilerin öğrenci ürünlerini desteklediği görülmektedir. Öğrenci öz değerlendirme formuna verilen cevapların daha önce yapılan görsel destekli etkinliğe verilen cevaplarla benzerlik taşımaktadır. Bu durumun sebebi olarak öğrencilerin kendi çalışmalarını hakkında yeteri kadar düşünmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “*Animasyon kullanımının yaratıcı yazma becerisine katkısı nasıldır?*” soruna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4

Animasyon Kullanımının Yaratıcı Yazma Boyutlarına Göre İncelenmesi

Öğrenciler	Akıcılık	Esneklik	Özgünlük	Ayrıntılandırma
	F	f	f	F
Ö1	3	0	0	0
Ö2	5	1	0	2
Ö3	0	0	0	0
Ö4	2	0	0	0
Ö5	0	0	0	0
Ö6	7	0	0	4
Ö7	7	1	0	4
Ö8	4	0	0	0
Ö9	3	0	1	2
Toplam	31	2	1	12

Tablo 4'e göre, yaratıcı yazmanın akıcılık boyutuna göre incelendiğinde Ö6 ve Ö7 öğrencisinin bağlantılı 7 cümle, Ö2 öğrencisinin bağlantılı 5 cümle, Ö8 öğrencisinin bağlantılı 4 cümle, Ö1 ve Ö9 öğrencisinin bağlantılı 3 cümle, Ö4 öğrencisinin bağlantılı 2 cümle yazdığı görülmektedir. Ö3 ve Ö5 öğrencisinin yazısında bağlantılı akıcı düşüncenin yer almadığı belirlenmiştir. Animasyon kullanımının akıcılık boyutunda toplam 31 cümle tespit edilmiştir.

Aynur Hanım eşi Ali beyle Ankaraya gideceklerdi. Çünkü Aynur Hanım orada iş bulmuştu... Kiralık ev bulmaya gitti... Ve kiralık ev buldu 12000 bin 330 tele ... Ali beyle Aynur Hanım kiralık eve yerleştiler. Ev Aynur Hanımın çalıştığı hastaneye çok yakındı. O yüzden Aynur Hanım geç kalma telaşına yakalanmayacaktı. (Ö6)

... Kedisini götürecekmiş uçağa binmesine izin yokmuş. Kedisini bavula koymuş ve yola çıkmış. Saatler geçmiş İstanbula varmışlar. Kedisinin bavulda olduğunu unutup bavulu yere koymuş. Kedi fark etmeden çıkmış. (Ö2)

Yaratıcı yazmanın esneklik boyutuna göre incelendiğinde sadece Ö2 ve Ö7 öğrencisinin farklı-çeşitli 1 cümle yazdığı görülmektedir. Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8 ve Ö9 öğrencilerinin yazılarında farklı-çeşitli düşüncenin olmadığı belirlenmiştir. Animasyon kullanımının esneklik boyutunda toplam 2 cümle tespit edilmiştir.

Kedisini bavula koymuş ve yola çıkmış. (Ö2)

...İçinde 500 bin dolar olan çantasını havaalanında unuttuğunu fark etti. (Ö7)

Yaratıcı yazmanın özgünlük boyutuna göre incelendiğinde sadece Ö9 öğrencisinin benzersiz-özgün 1 düşünce yazdığı görülmektedir. Animasyon kullanımının özgünlük boyutunda toplam 1 cümle tespit edilmiştir.

Ali'nin kedi ülkesinde bir veteriner varmış orda hayvanlar hakkında bilgileri en iyi o bilirmiş. (Ö9)

Yaratıcı yazmanın ayrıntılandırma boyutuna göre incelendiğinde Ö6 ve Ö7 öğrencisinin detaylı 4 cümle, Ö2 ve Ö9 öğrencisinin detaylı 2 cümle yazdığı görülmektedir. Ö1, Ö3, Ö4, Ö5 ve Ö8 öğrencisinin yazılarında detaylı cümlelerin yer almadığı belirlenmiştir. Animasyon kullanımının ayrıntılandırma boyutunda toplam 12 cümle tespit edilmiştir.

... Pamuk çok acıktığı için koşarak geliyordu... Döndü hanım görevlilere anons verdirerek kedisinin bulunmasını istedi.... İçinde 500 bin dolar olan çantasını havaalanında unuttuğunu fark etti. Ve çok üzüldü. (Ö7)

Ayşe'nin kedisi yaralanmıştı. Ali veterinerde yarasına merhem sürmüştü ve yara bandı yapıştırmıştı.(Ö9)

Araştırmacı günlüğünde de animasyon kullanımının öğrencileri heyecanlandırdıkları gözlemlenmiştir. Nitekim bu düşünceyi öğrenci görüşleri “*Bugünkü etkinlik meraklandırdı, heyecanlandırdı.*” (Ö1) ve “*Değişik geldi. Yarım kalan bir hikâyeyi devam ettirmek gibi. Çok güzel oldu.*” (Ö5) ifadeleri desteklemektedir. Öğrenci velileriyle yapılan görüşmede “*Animasyonu beğendiğini çok eğlendiğini anlattı.*” (Ö2’nin velisi) öğrencilerin süreçten keyif aldığı belirtilmiştir. Animasyonun arka planında yer alan müziğin öğrencilerin hoşuna gittiği gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda öğrenci görüşüyle “*Arkadan gelen müzik çok güzeldi.*” (Ö2) ifadesiyle örtüştüğünü göstermektedir. Animasyon kurgusuyla ilgili çokça sorular türetilmiştir. Türetilen soruların merak uyandırıcı sorular olması dikkat çekicidir. Sözel olarak düşünce ürettikleri ve üretilen düşünceleri farklı açılardan değerlendikleri görülmüştür. Öğrenciler düşüncelerini yazıya aktarmada zorlandıkları belli kalıplar içinde yazdıkları gözlemlenmiştir. Bu noktada yaratıcı düşüncelerini sağlamak için öğrencilere ipuçları verilmiştir.

Öğrenci öz değerlendirme formu incelendiğinde öğrencilerin animasyon etkinliğinde yaptıkları sorulduğunda yazı yazma (Ö1, Ö2, Ö4, Ö5) ve film izleyip yazı yazma (Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9) olduğu görülmektedir. Öğrencilere ne öğrendikleri sorulduğunda yazma (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6) yazmanın güzel olduğu (Ö1, Ö2, Ö7, Ö8 ve Ö9) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilere fark ettikleri şey sorulduğunda yazmayı sevdiği (Ö1), animasyonu (Ö2, Ö5) ve alakasız cevapların (Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9) olduğu yöndedir. Etkinliğin ders saatleri dışında yapılıp öğrencilerde yorgunluk olması öz değerlendirme formuna verilen cevapların sınırlı olması olarak yorumlanabilir. Öğrencilere animasyon destekli etkinliğin yazma (*yaratıcı diye belirtmeli miyim*) becerisine etkisi sorulduğunda “*Düşüncelerimin hepsini dökemedim.*” (Ö1) ve “*Aklıma çok güzel şeyler getirdi.*” (Ö6) ifadesi yönünde olduğu görülmektedir. Bu doğrultu da animasyonun öğrencilerde düşünme becerilerine katkı sağladığı yorumlanabilir. Öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerin olumlu yönde olduğu ve bu durumun öğrenci ürünlerine yansımadağı görülmektedir. Öğrenci öz değerlendirme formlarına tekdüze cevapların verildiği saptanmıştır. Bu durumun sebebi olarak öğrencilerin yazmaya yönelik eğilimleri, yorgunluk belirtileri söylenebilir. Ayrıca yazma becerisinin kendi yapısından dolayı karmaşık süreci içermesi ve öğrencilerin bu beceriye karşı sahip oldukları tutum ve davranışlar olarak da yorumlanabilir.

Sonuç ve Tartışma

Yazı yazma öğrenciler arasında ilgi görmeyen bir beceridir. Bu durum, alanyazında mevcut çalışmalarla ortaya konulmuştur (Ataman, 2018; Kokkokoğlu ve Doğan, 2021; Rahman ve Rahman, 2022; Sulak ve Erdoğan, 2019). Öğrencilere alternatif yazma etkinlikleri sunarak yazma çalışmaları daha eğlenceli hale getirilebilir. Buradan hareketle farklı yaratıcı yazma yöntem ve teknikleriyle (etkinleriyle) 4. sınıf

öğrencilerinde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Yaratıcı yazma çalışmaları alt problem soruları çerçevesinde ele alınarak tartışılmıştır.

Görsel destekli etkinliğin yaratıcılığın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarına göre incelendiğinde öğrencilerin sadece akıcılık boyutuna ilişkin düşünceler yazdığı görülmektedir (Aral, Akyol ve Sığırtmaç, 2006; Çetingöz, 2002; Karakuş ve Özbilgin, 2020). Bu durumun ülkemizde uygulanan eğitim sisteminden kaynaklı öğrencilerin çeşitli ve özgün düşünceler üretmediği ve düşünceleri detaylandıramadığı olarak yorumlanabilir. Araştırmacı günlüğüne kaydedilen notlardan yola çıkarak öğrencinin yeni ve özgün düşünceler üretmediği gözlemlenmiştir. Ayrıca tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınıyla eğitim-öğretim faaliyetleri uzaktan eğitim olarak gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte ilkökul 1. sınıfta kazandırılmaya çalışılan okuma yazma eğitiminde aksaklıklar görülmüş ve bu durumun bir üst sınıfa geçerken de devam ettiği bilinmektedir (Angrist, Bergman, Brewster, ve Matsheng, 2020; Ayten ve Ekmekci, 2021; Bailey, Duncan, Murnane ve Yeung, 2021; Ferah Özcan ve Saydam, 2021). Araştırmanın çalışma grubu öğrencilerinin yaşadığı bu süreçten olumsuz etkilendiği ve bu durumun yazma durumlarına yansıdığı düşünülmektedir. Öğrenci ürünlerine yansıyan olumsuz durumun aksine öğrenci ve veli görüşleri görsel destekli yaratıcı yazma çalışmalarının ilgi çekici, eğlenceli ve keyifli geçtiği, süreç sonunda fayda sağladığı yönünde olduğu görülmüştür. Görsel materyal kullanımının öğrencilerde yaratıcılığı harekete geçirdiği bilinmektedir (Ithindi, 2004; Sever, 2007). Bu görüş öğrenci ve veli görüşleriyle örtüşse de öğrenci ürünlerine yansımadağı söylenebilir. Öğrencilerin düşünce üretme ve genişletmelerinde beyin fırtınası, zihin haritası, kavram haritası, anoloji ve metafor gibi yöntem ve teknik kullanılması özgün düşüncelerin doğmasına fırsat sunabilecektir (Kuyubaşıoğlu, 2009; Miller, 2003; Saygılı, 2008; Susar Kırmızı, 2009). Ayrıca görsellerin belli bir bağlam içerisinde farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek yaratıcı yazma becerisine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda sınıf içi uygulamalar zenginleştirilerek öğrencilerin yaratıcılığının artırılması sağlanmalıdır.

Müzik destekli etkinliğin yaratıcılığın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarına göre incelendiğinde öğrencilerin akıcılık boyutunda toplam 27 düşünce, özgünlük boyutunda toplam 22 düşünce, esneklik boyutunda toplam 20 düşünce, ayrıntılandırma boyutunda toplam 16 düşünceye yer verildiği tespit edilmiştir. Bu etkinlikte en fazla akıcılık boyutunda, en az ayrıntılandırma boyutunda düşüncenin yazıldığı görülmektedir. Ayrıntılandırma boyutunun niceliksel olarak düşük olmasının sebebi öğrencilerin bilgi ve birikimin sınırlılığı, kitap okuma alışkanlığının zayıf olması, yazılarında ana fikri destekleyecek yardımcı fikirleri oluşturamamaları olarak yorumlanabilir. Müzikle yapılan etkinliklerin çocuğun yaratıcılığını artırdığı,

düşünme becerilerini geliştirdiği ve dil becerilerine katkı sağladığı mevcut çalışmalarla ortaya konulmuştur (Aral ve Can Yaşar, 2015; Gün Duru ve Köse, 2012; Şendurur ve Barış, 2002). Bu çalışmanın sonucu müzik destekli yapılan çalışmaların sonucuyla benzerlik göstermektedir (Batur, 2016; Topçuoğlu Ünal ve Sever, 2012). Veli-öğrenci görüşü ve araştırmacı günlüğünde elde verilerin öğrencilerin süreç içinde eğlendikleri, keyif aldıkları ve yazmaya yönelik farkındalıklarının arttığı yönde olduğu görülmüştür.

Görsel ve müzik kullanımının yaratıcılığın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarına göre incelendiğinde öğrencilerin akıcılık boyutunda toplam 30 düşünce, özgünlük boyutunda toplam 14 düşünce, ayrıntılandırma boyutunda toplam 13 düşünce, esneklik boyutunda toplam 12 düşünce olduğu tespit edilmiştir. En fazla akıcılık, en az esneklik boyutunda düşüncelerin tespit edilmiştir. Bir önceki etkinliklerin akıcılık boyutu göz önüne alındığında bu etkinlikte akıcılığa ilişkin daha çok düşünce olması Dale'nin yaşantı konisi (1969) ile ilişkilendirme yapılabilir. Bu ilke göz önüne alındığında görsel ve müziğin birlikte kullanımı duyu organlarını harekete geçireceğinden yaratıcı düşünme ve bunun ürünü olan yazma becerisine katkı sağlamaktadır. Etkinlikte yer alan çizgi film kahramanları öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmesinin bir sonucu olarak akıcılık puanlarını yüksek düzeyde etkilediği görülmüştür. Aynı zamanda bu etkinliğin, öğrencilerin yazma becerilerine katkı sağladığı, hayal gücünü geliştirdiği ve yaratıcılıklarını artırdığı öğrencilerle yapılan görüşmede de ortaya konulmuştur.

Animasyon kullanımının yaratıcılığın akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılandırma boyutlarına göre incelendiğinde öğrencilerin akıcılık boyutunda toplam 31 düşünce, ayrıntılandırma boyutunda toplam 12 düşünce, esneklik boyutunda toplam 2 düşünce, özgünlük boyutunda toplam 1 düşünceye yer verildiği tespit edilmiştir. Animasyon görsel ve işitsel yolla anlama becerisini desteklemesinin sonucu akıcılık puanının yüksek olması şeklinde yorumlanabilir. Yaratıcılığın diğer boyutlarının düşük puan olması araştırma yapılan ilçede yeterli düzeyde sosyal ve kültürel aktivitelerin olmaması göz önüne alındığında çeşitli ve farklı uyarıcıların azlığı öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini etkileyebilmektedir. Bununla birlikte çalışma grubu öğrencilerinin sahip olduğu okuma ve yazma alışkanlığının da bu durumu etkilediği düşünülebilir. Nitekim bu durum araştırmacı günlüğüne alınan notlarda da belirtilmiştir. Ayrıca öğretmen özellikleri, öğretmenin yazma davranış ve tutumları, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini etkileyebilmektedir. Öğrencilerin süreçten memnun kaldıkları, eğlendikleri, yazma farkındalıklarının arttığı öğrenci ve veli görüşü ile araştırmacı günlüğünde ifade edilmiştir. Elde edilen bu sonuç Atalay (2015) ve Avcı'nın (2018) yapmış olduğu çalışmaların sonucuyla paralellik göstermektedir.

Yaratıcılık çocuğun cinsiyeti, yaşadığı çevre, aile, kişisel özellik, bilgi birikimi, öğretmen özelliği ve okulun sosyoekonomik gibi koşullardan etkilendiği bilinmektedir (Adıgüzel, 2006; Baer ve Kaufman, 2008; Dilek, 2013; Ersoy ve Başer, 2009; Özbilgin, 2019; Rawat, 2010; Üstündağ, 2003; Yeşilyurt, 2020). Sonuç olarak yaratıcılık, öğrencilerin ilgi ve dikkat düzeyleriyle doğru orantılı olarak gelişmektedir. Bu bağlamda yaratıcı yazma becerileriyle ilgili yapılacak etkinliklerin öğrencilerin hayal dünyalarını harekete geçirmesi ve yazma çalışmalarını eğlenceli bir duruma getirmesi göz önünde bulundurulması gereken önemli noktalardan biridir. Dolayısıyla yaratıcı yazma becerinin kazandırılması ve geliştirilmesi etkinlik (materyal) çeşitliliğinin artırılıp duylara hitap etmesiyle sağlanabilir. Öğrencilerin ilgi alanları doğrultusunda yaratıcı yazma etkinlikleri hazırlanabilir. Yaratıcı yazma etkinliklerin içeriği zenginleştirilip öğrencilere daha çok uygulama yapma fırsatı verilebilir. Benzer çalışma farklı sınıf seviyedeki öğrenci gruplarıyla yapılabilir. Farklı araştırma yöntemleri çevresinde çalışma tasarlanabilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, M. S. (2009). Vefatının 10. yılı dolayısıyla karınca dostu bir ağustos böceği: Barış Manço (1943-1999). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 83-91.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı; bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17- 30.
- Akyol, H. (2000). Yazı öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 37-48.
- Angrist, N., Bergman, P., Brewster, C., and Matsheng, M. (2020). Stemming learning loss during the pandemic: A rapid randomized trial of a low-tech intervention in Botswana. *Available at SSRN*: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3663098>
- Aral, N., Akyol, A. K., ve Sığırtaç, A. (2006). Beş-altı yaş grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 1-9.
- Aral, N. ve Can Yaşar, M. (2015). 36-72 aylık çocuklar için eğitim programı. A. Köksal Akyol (Ed.), *Okul öncesi eğitim programları içinde* (s 78-112). Hedef Yayınları.
- Arıcı, A. ve Urgan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 317-328.

- Atalay, N. (2015). *Fen bilimleri dersinde öğrencilerin öğrenme ve yenilenme becerilerinin gelişiminde yavaş geçişli animasyon (slowmotion) uygulaması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Eskişehir.
- Avcı, A. (2018). *7-9 yaş arası çocuklar için animasyon destekli piyano öğretim yöntemi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, İzmir.
- Avcı, A. S. ve İşeri, K. (2014).Yaratıcı yazma etkinliklerinin sekizinci sınıf öğrencilerinin yazma eğilimleri ve yazma kaygılarına etkisi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 152-169.
- Ayten, B. K. ve Ekmekci S. (2021). Covid-19 pandemi döneminde ilkokul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesi. *Turkish Studies - Language*, 16(3), 1787-1810. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52060>
- Batur, Z. (2016). The contribution of music to the fluent writing skills: MAYAZ technique. *Educatioan*, 137(1), 82-92.
- Baer, J. and Kaufman, J. C. (2008). Gender differences in creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 75-105.
- Bailey, D. H., Duncan, G. J., Murnane, R. J. and Yeung, N. A. (2021). Achievement gaps in the wake of Covid-19. *Educational Researcher*, 50(5), 266-275. <https://doi.org/10.3102/0013189X211011237>
- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe derslerinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutum, yaratıcı yazma ve yazma erişimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Yayıncılık.
- Byrne, D. (1988). *Teaching writing skills*. Longman.
- Çetin, H. ve Çetin, S.C. (2021). The effect of story wheel method on creative writing skills, story elements and word numbers. *International Journal of Progressive Education*, 17(5), 77-86

- Çetin, N. (2006). *Roman çözümleme yöntemi*. Edebiyat Otağı Yayınları.
- Çetingöz, D. (2002). *Okulöncesi eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dale, E. (1969). *Audiovisual methods in teaching* (3rd ed.). Dryden Press.
- Demirbaş, İ. ve Şahin, A. (2023). The effect of digital stories on primary school students' creative writing skills. *Education and Information Technologies*, 28, 7997-8025.
- Dilek, A. N. (2013). *Sosyo-kültürel özelliklerin yaratıcı düşünmeye etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Duru, A. ve İşeri, K. (2015). Altıncı sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik stratejilerin etkililiğinin değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 2(1), 40-51.
- Eliasova, V. (2001). Literature and creative writing projects. *Revista de Filologia y su Didáctica*, 24, 473-480.
- Ersoy, E. ve Başer, N. (2009). İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme düzeyleri. *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 128-137.
- Et, E. ve Çağlayan Dilber, N. (2022). Karikatürle yazma çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(2), 291-308.
- Evans, J. (2001). *Introduction: Learning and teaching the complexities of writing*. In Janet Evans (Ed.), *Writing in the elementary classroom: A reconsideration*. Heinemann.
- Ferah Özcan, A. ve Saydam, E. N. (2021). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin Covid 19 salgın sürecinde ilk okuma yazma öğretimine yönelik algıları. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 3(2), 62-86. <https://doi.org/10.47157/jietp.949255>
- Fisher, R. (1995). *Teaching children to think*. Stanley Thornes Publishers Ltd.

- Gezmiş, N. (2020). Difficulties faced by the undergraduate students in the process writing approach. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16(2), 565–579.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2011). Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının Türkçe öğretmenlerince değerlendirilmesi üzerine. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 71-97.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Edge Akademi.
- Gün Duru, E. ve Köse, H. S. (2012). Klasik müzik dinlemenin ilköğretim öğrencilerinin sınav başarılarına Etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), s. 143- 149.
- Ithındı, E. T. (2004). *Motivating creative writing*. Reform Forum.
- Karadağ, R. (2013). Müze temelli yaratıcı yazma etkinliği: Bir durum çalışması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 507-526.
- Karakuş, M. ve Özbilgin, M. (2020). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (4), 171-183. <https://doi.org/10.18026/cbayar-sos.675419>
- Kaya, B. (2013). Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan bir derleme. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(2), 89-101.
- Kokkokoğlu, H. ve Doğan, Y. (2021). Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1316- 1337.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konu seçimleri açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 192-207.
- Kuyubaşoğlu, B. (2009). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde yaratıcı düşünme becerilerinin kazandırılması ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin

- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- McMillan, J.H. (2004). *Educational research: Fundamentals for the consumer*. Pearson Education, Inc.
- Mutlu, T. Y. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türk edebiyatı hikâyelerinin kullanıldığı yaratıcı yazma çalışmalarının öğrenci öz yeterlilik ve yazma başarısı üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbiçgin, M. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sözel ve şekilsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Özer, S. ve Şahan, M. (2011). *Yaratıcı yazma ve yaratıcı dramının Türkçe derslerinde kullanımı ve atölye örnekleri*. https://www.academia.edu/3227553/Yaratıcı_Yazma_ve_Yaratıcı_Dramanın_Türkçe_Derslerinde_Kullanımı_ve_Atölye_Örnekleri.
- Rahman, A. and Rahman, M. S. (2022). Study of estafet writing method and students' barriers in writing recount text. *Proceedings STAI RAKHA Amuntai The 1st National Conference on English Education (1st NCED)*, 44-51.
- Razgatlıoğlu, M. ve Ulusoy, M. (2022). The effect of activity-based poetry studies on reading fluency and creative writing skills. *International Journal of Progressive Education*, 18(3), 226-243.
- Rawat, T. C. (2010). A study to examine fluency component of scientific creative talent of elementary stage students of Himachal Pradesh with respect to area, type of school and gender. *International Transactions in Humanities and Social Sciences*, 2(2), 152-161.
- Saygılı, S. (2008). *Analoji ile öğretim yönteminin 9. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarına ve yaratıcı düşüncelerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Sever, S. (2000). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Sever, S. (2007, Nisan). *Türkçe öğretiminde sanatsal bir uyarın olarak karikatürün kullanılması*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyum, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Seçkin Polat, Ö. ve Dilidüzgün, Ş. (2023). Etkileşimli okuma etkinliklerinin yabancılarla Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerisine etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 34, 18-37.
- Sahin, N. ve Polatcan, F. (2019). The effect of creative writing exercises in Turkish classes on students' academic achievement: A meta-analysis. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(2), 254-268.
- Susar Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4 (7), 51-68.
- Susar Kırmızı, F. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-115.
- Susar Kırmızı, F. ve Beydemir, A. (2012). İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 319-337.
- Şendurur, Y. ve Barış, D.A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 621- 643.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Sever, A. (2012). Yaratıcı yazmada müziğin etkisi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turcic*, 7(4), 2907-2918.
- Üstündağ, T. (2003). *Yaratıcılığa yolculuk*. Pegem A Yayınları.
- Veyis, F. (2021). Yaratıcı yazma teknikleri ile öyküleyici metin oluşturmanın Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutum, yazma becerisi ve akademik başarı

üzerindeki etkisi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(18), 43-51.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyut ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25). <https://doi.org/10.26466/opus.662721>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Weldon, F. (2009). On assessing creative writing. *New Writing*, 6 (3), 168 -174.